

DS Jaco Zuurmond

1e zondag van de zomer

Lucas 8:26 - 39

De genezing van de bezetene

Gemeente van de Aanwezige,

Mijn moeder is mijn naam vergeten.

Mijn kind weet nog niet hoe ik heet.

Hoe moet ik mij geborgen weten?

Noem mij, bevestig mijn bestaan,

Laat mijn naam zijn als een keten.

Noem mij, noem mij, spreek mij aan,

o, noem mij bij mijn diepste naam.

Voor wie ik liefheb, wil ik heten.

Interessant zijn de geografische aanduidingen die de Evangelist Lucas gebruikt in zijn versie van het verhaal van de Gerasenen. U weet, de Evangelieverhalen van Matteüs, Marcus en Lucas lijken vaak sterk op elkaar. O.a. omdat Matteüs en Lucas soms stukken van Marcus min of meer over hebben geschreven. En niet alleen Marcus schreven ze over, ook nog een tweede bron, die helaas verloren is gegaan, deelden ze... om intens uit te putten. Plagiaat, zo zouden we tegenwoordig zeggen. Maar veel interessanter is het natuurlijk om juist als er wordt overgeschreven op zoek te gaan naar de verschillen.

En dan valt in het verhaal van vandaag op dat Lucas veel meer dan Matteüs en Marcus de nadruk legt op het woordje 'stad'. Waar dit woordje bij Marcus maar één keer klinkt, daar gebruikt Lucas het drie keer: Nadat Jezus aan land was gekomen kwam Jezus *uit de stad* een man tegemoet. Als hun kudde zich in waanzin in het water heeft gestort vluchten de varkenshoeders *naar de stad*, om daar hun verhaal te vertellen. En tenslotte gaat de genezen man terug naar huis waarbij dan wordt gezegd dat hij *overal in de stad* bekend maakte wat Jezus voor hem had gedaan.

De stad doet er toe in het Evangelie van vandaag.

Over welke stad heeft Lucas het? Dat valt te achterhalen.

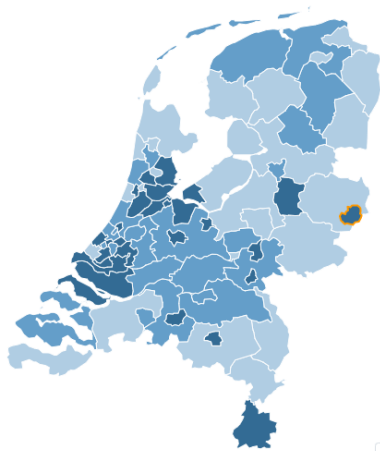
Het Evangelie speelt in wat 'het gebied van de Gerasenen' wordt genoemd, dat tegenover Galilea ligt. Geraza is één van de tien nieuwe steden die door de Romeinse bezetter zijn gesticht in het gebied aan de overzijde van het Meer van Galilea. De zogenaamde Dekapolis.

Tien prachtige nieuwe steden zijn het, helemaal ingericht volgens de normen van de nieuwe tijd. Steden als deze zijn de visitekaartjes van het Romeinse Rijk. Er is cultuur in overvloed aanwezig. Er is een stadion, een theater. De huizen zijn er ruim en mooi en nieuw. De handel floreert in deze steden als nooit eerder vertoond. Van krantenjongen tot miljonair – als dat verhaal ergens waar wordt, dan hier. Steden als deze bieden ongekende kansen. En hebben dan ook een grote aantrekkingskracht. Uit heel de wereld stromen mensen toe om hier te wonen, te handelen. Hier komt de hele wereld samen. Het is een soort ‘mondialisering’ *avant la lettre*.

In de stad kan álles. Alles is mogelijk in de stad.

En dat is precies waar het bij de jongen van het Evangelieverhaal is misgegaan. Alles kan in de stad.

BURNOUT-KLACHTEN

Bron: NEA 2018 (TNO/CBS)

Maar daarmee is de stad ook de ruimte waarin heel veel moet. Anders leef je niet. Je wilt toch geen zombie of grijze muis zijn, juist in déze stad?

Om erbij te horen in de stad moet je wel wat zijn. Moet je heel wat zijn. Je moet toch zeker een beetje ook carrièrevrouw zijn, goed in je vak, gewaardeerd door je collega's, gezien door het hoger management. Thuis ben je vanzelfsprekend een heel goede moeder voor je kinderen, die misschien wel wat vaker weg is, maar als je thuis bent, dan ben je er ook helemaal voor ze. En een al even goede echtgenote voor je lieve man, de schat, dat ben je natuurlijk ook. Maar daarnaast mag je trots zijn op je uitgebreide sociale netwerk. Aan sport doe je, ja, wat dacht je. Want je wil er toch ook een beetje fris uit blijven zien. Je verzorgt je uiterlijk, je kleding ook. Het culturele leven van de stad, dat is natuurlijk allemaal veel te veel, maar je zorgt ondertussen wel dat je erover mee kunt praten. De krant én de literatuur houdt je natuurlijk een beetje bij. Natuurlijk doe je her en der ook wat vrijwilligerswerk... En als op donderdagmiddag de zon schijnt... ja, dan móet er toch gewoon ruimte zijn om éven met wat vriendinnen een terrasje te pikken. Wacht, bel je man even – dan zorgt hij thuis voor het eten, en kunnen jullie ook samen een hapje eten. Het is je gegund, en wie voor zichzelf niet deugt, deugt voor een ander ook niet.

De mogelijkheden van de stad zijn legio. Het één is nog mooier, leuker, interessanter, dan het ander.

En daarmee is de stad anno 2019 dé plek voor een burn-out.

Dan zijn de mogelijkheden die de stad biedt, al die mogelijkheden, al die kansen – die langzaam tot verplichting werden – naar binnen geslagen. De legio mogelijkheden hebben dan bezit van jou genomen. Het leven gaat over jou... in plaats van dat jij leeft. Zoals je soms kunt hebben in de spreekkamer van een arts... als er zorgelijke diagnoses klinken, en ingewikkelde therapieën worden voorgesteld. Dat gevoel van: het gaat over mij... ze hebben het over mij... maar waar ben ik eigenlijk zélf in dit verhaal...

Voor je het weet ben je in de stad van alles... behalve jezelf.

De stad is niet voor niets de ruimte van steeds meer overspannen mensen.

Van steeds meer overspannen jonge mensen ook. Burn-out klachten onder jongeren nemen geweldig toe. Maar liefst driekwart van de jongeren kampt met stress-gerelateerde klachten.

Het valt ook niet mee om op te groeien in de moderniteit. Van hun geboorte af hebben ze gehoord hoe fantastisch ze zijn, en hoe uniek, en hoe het leven vol kansen speciaal op hén wacht. En bij al die verwachtingen komt dan ook nog de druk van de *social media*, van het bijbaantje, van de vele feesten... Er is zo veel dat je waar moet maken als jongere in deze tijd. Zo veel verwachting waar je aan moet voldoen... *[Plaatje weer weeg]*

Hoe heet je, vraagt Jezus. Hoe heet je, vraagt de Bijbel aan mensen van vandaag. De vergeten taal van de humaniteit. De vergeten vraag in het leven van de stad. En tegelijk de vraag die alles op gang brengt.

*Noem mij, noem mij, spreek mij aan,
o, noem mij bij mijn diepste naam.
Voor wie ik liefheb, wil ik heten.*

Vroeger was alles beter, zo zou je haast gaan denken in de stad van vandaag... Vroeger was alles beter, vooral dat er geen WC-papier was.

Nee, het mag vandaag niet gaan om valse nostalgie. Dan misbruiken we het Evangelie om weg te lopen uit onze eigen tijd.

Al lijkt Lucas geen hoge pet op te hebben van het leven in de stad. Zo doet althans zijn

woordkeus een beetje vermoeden. 'Ze voeren verder', zo begon onze lezing van vanmorgen – het verhaal van vandaag sluit in het Evangelie aan op het verhaal van de storm op het meer. En in het Grieks staat er op de plaats van dat verder-varen een merkwaardig woord dat duidelijk naar beneden wijst. Ze voeren naar beneden. Dat kan je in het NL niet vertalen... maar in het Grieks voel je het wel. Daar op het water daar spookt het al, maar nu gaat het nog verder de verkeerde kant op. En in gesprek met de demonen blijkt dan ook de onderwereld vlakbij. Veel lager dan hier in het gebied van de Gerasen, van Dekapolis dus, kan je niet zinken. Leven in de stad is leven op de rand van de afgrond, zo lijkt Lucas zijn landkaart behoorlijk bewust te willen schilderen.

Eens te meer is het bijzonder dat het de genezen man in het Evangelie verboden wordt om met Jezus mee te trekken, om de stad te verlaten.

Daarmee krijgt het verhaal van de stad een ongekend open einde. Dat de man in de stad moet blijven is een teken van hoop voor diezelfde stad.

Deze man mag de stad de vrijheid leren.

Want vrijheid is veel meer dan dat alles kan - het kortzichtig vrijheidsideaal van de stad...

Vrijheid is ook dat je 'nee' kunt zeggen. Tegen verkeerde druk, verkeerde verleiding. 'Nee' tegen wat verslaaft. 'Nee' tegen wat de aarde uitput. Tegen wat mensen tegen elkaar uitspeelt. Nee tegen wat niet bijdraagt aan onze menselijkheid, aan onze medemenselijkheid. 'Nee' tegen wat de mensenliefde in de weg staat.

Dat is wennen voor de stad... mensen die 'nee' zeggen. De Gerasenen zien de bui al hangen.

Die kudde varkens, die zich het meer in stortte is nog maar een voorbode van de economische consequenties die zo'n 'nee' met zich mee zal brengen.

Op gezag van Jezus keert de man terug naar de stad. Ondertussen zingend...

Noem mij, noem mij bij mijn naam.

Voor wie ik liefheb wil ik heten.

Ik denk dat de man voortaan 'Sabbat' is gaan vieren.

Amen